

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 3

Sobota, 12. januarja 1935

Leto X

P. J.

K deklaracije nove vlade

Deklaracija, katero je dne 3. t. m. v Narodni skupščini in senatu prečital šef nove vlade g. B. Jevtić, je bila prava senzacija za ves naš in zunanji svet. Vse naše časopise je s to deklaracijo zadovoljno, kakor še nikdar z nobeno. Ljubljanski dnevniki, polemizirajo med seboj radi te deklaracije in vsak trdi za se, da pomeni deklaracija politiko, ki odgovarja njegovemu stališču. »Jutro« je mnenja, da bo vlada g. Jevtića nadaljevala dosedanjno politiko; »Slovenec« je pa nasprotnega mnenja.

Jaz se v ta prepir ne mislim spuščati, želim le podčrtati nekaj, kar smatram, da je z našega stališča treba podčrtati, ne da bi hotel prejudicirati stališča celokupnega našega gibanja napram novi politični situaciji.

Za me so enako važni vzroki, ki so dovedli do demisije vlade g. Uzunovića, nakar je g. Jevtić dobil neomejeni mandat za sestavo nove vlade, kakor deklaracija sama. Ni dvoma, da so bili vzroki demisije prejšnje vlade globokejši, kakor bi se hotelo od gotove strani prikazati. Saj so privedli do tega, da je g. Jevtić sprejel mandat in sestavil novo vladno po večini iz novih in obenem mladih politikov in osebnosti, ki vsaj deloma niso imele in nimajo nič skupnega s politiko prejšnje vlade. Že sam ta čin mi jasno kaže, da pomeni nova vlada tudi nov režim in brez dvoma korak naprej k normalizaciji notranjih razmer v naši državi.

Kako se bo ta nova politika razvijala, je odvisno od raznih okolnosti in pogojev, ki so dani i od oseb, ki sestavljajo to vladno i od razpoloženja v zemlji. Razmere, v katerih živimo, niso enostavne, težkoče za napredek so ogromne, zato je vsako prerokovanje tudi iz našega stališča preuranjeno.

Delavski razred Jugoslavije, ki je do danes edini že od nekdaj imel opredeljeno svoje stališče glede na notranjo ureditev naše države, je obenem tudi edini, ki samozavestno, brez gledanja na levo in desno, zastopa

narodno in državno edinstvo Jugoslavije, na podlagi najširše svobode, demokracije in enakopravnosti vseh državljanov,

stremi po čimprejšnji konsolidaciji in pozdravlja vsak korak, ki vodi k temu cilju.

Šef nove vlade, g. Jevtić, je v svoji deklaraciji povdaruil, da bo njegova vlada branila zakone in da se bodo obstoječi zakoni strogo in za vse enako izvajali in upoštevali. Mi se z vsem obžalovanjem lahko gotovo ne strinjamo, če ne smatramo, da je ta odstavek deklaracije tudi za nas važen in pomemben. Tudi v svoji deklaraciji g. Jevtić ni izjavil, da bo strogo izvajal in upošteval.

Naš pokret je na podlagi veljavnih zakonov in ustave prijavil ustanovitev oziroma organiziranje Socialnodemokratske stranke, ker smo bili mnenja in smo še danes, da bi taka svobodna in neodvisna delavska stranka, ki bi se borila za pravice delavstva, koristila ne samo delavskemu razredu, temveč vsemu političnemu življenju v državi. Za naš pokret in za delavstvo pa je prednja

Rimski sporazum in mednarodna politika

Rimski sporazum med Francijo in Italijo ni konkreten sporazum glede evropske politike. Sporazum obsega načela, na podlagi katerih hočejo zaenkrat vplivati tri evropske velesile in pozneje še Nemčija na razvoj v Evropi. Nemčija namreč že izjavlja, da je pripravljena vrniti se v Društvo narodov in sodelovati v zvezi štirih velesil kot enakopravna članica, ker se boji še hujše izolacije.

Načelna rešitev gorenjega sporazuma je bila potrebna, ker so se pogajanja vršila med dvema velesilama o srednjeevropskih in balkanskih državah brez njih pritegnitve k posvetovanjem. Če bi vseboval sporazum konkretna vprašanja, bi nedvomno naletel med prizadetimi državami na odpor ali vsaj na nezaupanje. Tako pa tvorijo sprejeta načela smernice za sporazumevanje in sporazum po zamisli Italije in Francije. Nikakor sicer ne trdimo s tem, da bi prizadete države ne bile informirane že prej o namenu rimske konference, čeprav so bile nekoliko presenečene nad rezultatom, dočim

so z njim druge države zadovoljne, ker upajo na ureditev evropskih razmer na podlagi rimskih sklepov, da ne bodo njih gospodarski interesi oškodovani. Nezaupna ostaja še Nemčija in bo prisiljena, da se zopet vrne v mednarodno politiko, če hoče sodelovati.

Mala antanta je važnejši politični faktor, ki bi bil moral v rimskem sporazumu sodelovati. Ni pa sodeloval. Zato so zastopniki male antante pred odhodom v Ženevo imeli v Ljubljani sejo sveta ter sklenili, da priznajo rimski sporazum ter da mala antanta uredi svojo politiko po načelih, ki sta jih sklenila Mussolini in Laval.

Srednjeevropske države imajo sedaj dolžnost, da ustvarijo sporazum. Bolj demokratično in bolj iskreno bi sicer bilo, če bi bile prizadete države povabljene k sodelovanju, ko je šlo za njih kožo. Toda trenutek še ni zamujen. Zakaj, če balkanske in srednjeevropske države sklenejo sporazum, lahko postanejo politična sila, brez katere o usodi Evrope ne bo politike.

Pred glasovanjem v Posaarju

13. t. m. bo padla odločitev.

Za Posaarje se vrši pravzaprav ljuta glasovalna bitka. Nemci ga zahtevajo zase. Kakor pa prihajajo vesti, ni gotovo, da bi plebiscitni izid bil za Nemčijo.

Plebiscitna komisija je izdala objavo, v kateri pojasnjuje glasovanje za »status quo« (dosedanje stanje) na ta način, da bi Posaarje v tem pri-

meru bilo podrejeno suvereniteti Društva narodov v Ženevi, ki bi potem imelo pravico, da to suvereniteto podeli v zmislu pogodb in primernih načel.

To pomeni eventualno delitev Posaarja ali dodelitev eni državi ali pa ga proglasiti za nevtralno ozemlje.

Pet velesil naj diktira Evropi

Še nedavno so govorili o paktu štirih velesil, ki prevzamejo odgovornost za Evropo. Sedaj so prišli na idejo petih velesil (Francija, Italija, Anglija, Nemčija in Rusija). Rusija pa pakt štirih ali petih velesil odklanja.

Socialno zaščitni in varovalni zakoni, ki so bili izdani, da vsaj deloma ščitijo delavske pravice in zdravje delavstva, so se po volji delodajalcev teptali. Zato je delavstvo, ki se bori za svoje pravice, razočarano.

Iz navedenih razlogov je to izjavo predsednika vlade za pozdraviti, z željo, da bo nova vlada, ki jo bo vodil g. Jevtić, da poskrbi, da bodo od strani vladnih organov širom cele države delavski interesi zaščiteni na podlagi obstoječih zakonov.

da se ne bo prenehalo izvajati zakonov, ki so v korist delavstva.

Ravno tako je splošna želja delavskega razreda, da se mu omogoči politično aktiviranje potom lastne politične stranke, volitev v občine, banovino in v Narodno skupščino na podlagi

tajne in proporcionalne volilne pravice in svobodnejšega tiska,

ker bi taka aktivizacija in svobodnejše gibanje delavskega razreda ne služilo samo njemu, temveč celokupnemu delovnemu ljudstvu v državi.

Ako bo nova vlada razumela pomen svobodnega in zakonitega de-

Italija dobi posojilo v Franciji

Italija je jako zadolžena. Po rimskem dogovoru pa dobi novo posojilo, in sicer sedaj eno, pozneje pa še tri milijarde frankov.

Svet Društva narodov je pričel zasidati v petek 11. t. m.

lavskega gibanja v državi in napravila vse, da se bodo zakoni, ki ščitijo delavce, strogo upoštevali, bo izvršila zgodovinsko delo za konsolidacijo naše države in bo gotovo žela priznanje vsega naroda, neizvzemši delavstva.

V tem zmislu nestrpno pričakujemo delo in politiko nove vlade, kateri morajo biti interesi delovnega ljudstva nad vse, ker zadovoljnost najnižjih plasti naroda je prava podlaga za srečo in konsolidacijo v državi, kar mi od srca želimo.

Nemški diktator dr. Schacht. Dr. Schacht je kapitalist, voditelj velikega kapitalističnega koncerna in guverner nemške državne banke. Pariški emigrantski list domneva, da dr. Schacht odreja Hitlerju kredite, da mu s tem odvzame popularnost. Če bi moral Hitler odstopiti, bi najbrže postal dr. Schacht njega naslednik. Tudi v angleškem listu trdi Anglež, ki je bil 13 let v Nemčiji, da Hitler ne bo dolgo gospodar položaja. Pristaše ima v višjih krogih; večino njegovih pristašev tvorijo srednji stanovi, ki so fašisti le zaradi uniforme in zabave. To sta le dve prognozi.

Maloazijska emancipacija

Turčija — politični faktor.

Nova Turčija s sedežem Ankari postaja najmočnejši politični faktor v Mali Aziji. Zakaj na inicijativno Turčije so sklenile Turčija, Perzija in Afganistan politični blok, v katerem je najpomembnejša Turčija. Donedavnaj in pred vojno je imela v Afganistanu neomejen vpliv britska država, v Perziji pa v severni Rusiji, v južni Britaniji. Turčija, ki je najprej pospeševala balkansko zvezo, je sedaj sklenila politični in gospodarski blok s Perzijo in Afganistanom, ki ima namen odpraviti evropski vpliv v teh deželah. Tudi vojaško izvežbanje v obeh državah prevzame Turčija, kjer so ga prej vršili angleški in nemški častniki.

Turčija hoče s tem ostati v dobrih odnosih z Rusijo in z Balkanom ter s temi ozemljami urediti svoje gospodarske in politične odnose.

Okrepitev te turške zveze in sprečno male antante in balkanske zveze izgublja »orientsko vprašanje«, o katerem so se prepirali diplomati stoletja, za mednarodno evropsko politiko svoj pomen, ker bodo o tem vprašanju v bodoče domala odločale srednjeevropske in balkanske države.

Kunschak o februar-skih borbah

Krščanski socialc Kunschak je govoril na velikem dunajskem shodu ter grajal, da se enači socialnodemokratsko borbo meseca februarja lani z uporom fašistov dne 25. julija. Rekel je:

Pri vsem, kar se je godilo v februarju in po februarju, moramo ugotoviti, da so se množice delavstva obnašale kot dostojne in poštene. Kar se je pa godilo 25. julija, to je bila zatelebanost v službi zločinskega mišljenja. Tega tudi nič ne izpremeni dejstvo, da se ljudje, ki so 25. julija klicali »Heil Hitler«, danes kažejo patriotske.

Srednjeevropska konferenca v Rimu?

Na ženevski seji Društva narodov se bodo vršili privatni razgovori o sklicanju srednjeevropske konference v Rimu. Ovirali bosta priprave za konferenco Ogrska in zlasti Nemčija. Če se posreči rešiti vprašanje nevmišavanja v notranje razmere drugih držav, potem bo spomladi sklicana v Rim velika srednjeevropska konferenca.

Predavanje o Masaryku

Fašizem ovira zgodovinski razvoj.

Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je predaval v Pragi o predsedniku republike Masaryku ter ga imenoval z ozirom na njegovo demokracijo kot vzor in kažipot za bodočnost.

Zlasti so pomembne o njem naslednje besede:

»Izkušnje so povzročile tudi izpremembo njegovih državnopolitičnih naziranj. Zakaj, reformatorična revolucija je opravljena in moralno potrebna, če ima namen popraviti kriva naziranja.«

Zato je oviranje razvoja zgodovinski pregrešek.

Podunavje

Zveza evropskih držav — ne revizionistična reakcija

Na Dunaju je imela konferenco družba za avstrijsko zunanjo politiko in avstrijska liga narodov. Razpravljali so na konferenci o »mirovnem problemu v Podunavju«, in sicer je govoril o tem vprašanju povabljeni gost — dr. Tibor pl. Eckhardt. — Eckhardt je madžarski delegat pri Društvu narodov in je branil Madžarsko zaradi očitka, da je sokriva marsejskega umora. Eckhardt je torej jako neprimeren govornik za to vprašanje.

Lepo je sicer povedal, da je minulo leto pokazalo kljub nevarnim pretresljanjem, da so vsi narodi in vse vlade v Evropi za iskren mir. Vendar je treba vestno preiskati vzroke nemira in nezaupanja, ki se pojavljajo. Vzrok te negotovosti tiči v neorganizirani Evropi. Te razmere so tudi vzrok avstrijskemu in ogrskemu vprašanju, ki je jedro evropskega zla.

Nadalje se pritožuje o manjšinskem vprašanju, ki je na slabšem kakor je bilo v veliki državi. Zlasti Madžarom se gode krivice. Zmagovalci se šopirijo s svojim orožjem napram premaganim, ki se ne smejo oboroževati. Mala antanta se je ustanovila, da tlači Avstrijo in Ogrsko. Sistem male antante ima namen cepiti Podunavje v sovražne si sile. Velika močna podunavska država je bila v stanu ohraniti evropsko ravnostejše, dočim razcepljeno slabotno Podunavje samo zbujata strast po ekspanziji drugim.

Svet meni danes, da more vršiti le samostojna Avstrija svojo mislijo s tem, da daje smer sporazuma in posreduje v Podunavju. Če pa to vemo, moramo tudi vedeti, da imata Avstrija in Ogrska skupno zgodovinsko nalogo. Zato je potrebno, da se preneha z blokado proti obema državama. Anglija je naklonjena Madžarski; med ostalimi velesilami pa ni edinosti.

Tardieu je priporočal najprej zvezo med Avstrijo, Ogrsko, Čehoslovasko in Jugoslavijo; pozneje še med Rumunijo. Madžari pa Rumunije ne marajo. Italijanska inicijativa je Madžarom všeč. Na podlagi rimskega pakta bodo imele vse udeležene države korist.

Težkoč je mnogo. Skupnost interesov Avstrije in Madžarske tvorijo dragoceno podlago, da se na njej posreči obnovev Podunavja.

Madžari zahtevajo torej združitev Avstrije in Madžarske.

Madžarska bi rada imela profit, kakor ga je imela od bivše Avstrije materielno in politično kot večja dualistična država.

Iz govora Eckhardta je tudi razvidno, da Madžari vale vso krivdo nespornost na malo antanto, dasi je historičsko dokazano, da je netila sovražnosti v sosednjih državah in da je tudi v mednarodni politiki delala

revizionistično propagando,

ki je motila javno ozračje srednje Evrope.

Videti pa je, da te politike tudi po rimskem paktu ne namerava opustiti.

Vprašanje Podunavja je vendar bolj enostavno. Za sporazum srednje Evrope gre, nekateri so zagovarjali in še zagovarjajo

Zedinjene države ali zvezo evropskih držav.

To je problem, ki je mogoč, čeprav ga tvori veliko število samostojnih držav. V taki ali podobni zvezi bi bilo probleme lahko reševati, ker bi postali interesi skupni tudi politično, kakor so gospodarsko skupni že danes. Opustiti pa je treba zgodovinske in tradicijske predsodke, ki še vedno tako močno ovirajo razvoj.

V Italiji skrajšujejo delovni čas

na račun delavstva

Lani dne 1. decembra je bil v Italiji uveljavljen zakon o 40 urnem tedenskem delovnem času, ki se uvaža šele z dogovori. Do 22. decembra je bilo sklenjenih petdeset pogodb, po katerih je bil delovni čas skrajšan. V nekaterih obratih so uvedli 40, v drugih 42 in tudi 44 tedenskih delovnih ur. Za avtomobilске tovarne Fiat se zahteva 36 urni delovni teden. Na podlagi novih pogodb je dobilo zaposlitev 106.620 delavcev. Tako v Milanu 18.500, Turinu 6130, Genovu 3800 in Rimu 5650. Naredba se tiče industrijskih podjetij. Silno pa narašča nezaposlenost med kmetijskim delavstvom in delavstvom pri kreditnih in zavarovalnih zavodih. Število teh znaša 128.646 prijavljenih oseb.

Kaj pa pridobi delavstvo z delno uvedbo 40 urnega delovnega tedna?

Z ozirom na to, ker imajo podjetniki »večje režijske stroške, se zni-

žajo plače delavstva povprečno za 16 odstotkov, dočim se delovni čas povprečno skrajša le za okoli 13 odstotkov.

Delavce pa tolažijo s tem, da bo rodbinski oče, ker so mezde preslabe, dobival iz državnih sredstev po eno liro dnevno za otroka.

Podjetniki se upirajo skrajšanju delovnega časa, čeprav imajo pri tem znatno več dobička kakor delavci. Zaradi tega se je vršila ves mesec posebna propaganda med delodajalci in delavci za sklenitev tozadevnih pogodb.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Večje število jih je takoj steklo k drvarnici, kjer so se oborožili z okleški.

»Naj le pridejo!«

»Toda fantje,« se je oglasil Janez, »če hočemo biti močni, moramo držati skupaj. Naj nihče sam na svojo roko ničesar ne začne. Predvsem pa pokažimo, da nismo kaki divjaki, pokažimo, da so Hrastničani pametni in pošteni. Naj nihče ne izziva in ne da povoda za kak prepir. Saj končno so oni ravno tako delavci kakor mi in smo pravzaprav vsi eno!«

»Imaš prav, za nas se ne boj,« so pritrjevali.

»A kolec pa kljub temu vzamem s seboj in ga bom skril v kožuho,« je izjavil Aličev.

»Jaz tudi, jaz tudi! Mogoče še prav pridejo.«

»Kakor vas je volja. A brez potrebe jih ne jemljite v roke.«

Šli so na skedenj, kjer je polovico prostora zavzemal velik kup koruznih strokov. Domači so že bili pri delu. Tudi par sosednih je pomaga-

Koliko naročnikov si že pridobil ta mesec

„Delavski Politiki“?

Čas hiti! Mesec januar je posvečen agitaciji za naš list! Tega se moraš zavedati tudi Ti in neumorno pridobivati nove naročnike »Delavski politiki«.

Ako še nisi naročen na »Delavsko politiko«,

sporoči upravi svoj točen naslov in zahtevaj, da Ti pošlje eno številko našega lista na ogled. Prepričani

smo, da se boš tudi Ti uveril, da ti je delavski časopis potreben.

Spoznal boš v »Delavski politiki« svojega svetovalca in zagovornika!

Trden sklep vsakega zavednega delavca

pa bodi »Vsaj enega novega naročnika bom pridobil ta mesec »Delavski politiki«.

Delavske mezde v Veliki Ljubljani in njeni okolici

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

Eden najvažnejših narodnogospodarskih pojavov minulega leta, kateri ima tudi dalekosežne socialne posledice, je padec delavskih plač, kateri se je nepričakovano poostрил spomladi leta 1934. Dočim zaposlenost delavstva že dalje precej napreduje, delavske plače še vedno nazadujejo in sicer v tako velikem obsegu, da smo se že resno pripravljali na

zakon o minimalnih mezdah.

Če do tega zakona ni prišlo, bo najbrže vzrok tudi pomanjkanje primerne mezdne statistike. Vsled tega je Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani uvedel mesečno mezdno statistiko po industrijskih skupinah. Zaenkrat objavljamo povprečno dnevno zavarovano mezdo samo delavcev v Veliki Ljubljani in njeni širši okolici (vštevši Vrhniko in sreza Logatec in Kamnik).

Podatki se nanašajo na vse člane OUZD-a in sicer z vajenci in brez vajencev. Na ta način pridejo plače pomočnikov in izvežbanih delavcev bolj do izraza. Pripomnimo, da je povprečna dnevna zavarovana mezda radi sistema lestvice mezdnih razredov in radi nepravilnosti v prijavljanju delavskih zaslužkov za kakih 20 odstotkov nižja od fiktivne povprečne delavske plače. Izjemo tvorijo le hišna služinčad, katera je brez ozira na fiktivne prejemke uvrščena

(kategorizirana) v mestih v IV. mezdni razred z dnevno zavarovano mezdo Din 11.60, po deželi pa v III. mezdni razred z dnevno zavarovano mezdo Din 9.60.

Radi pravilnega pojmovanja podatkov moramo naglasiti, da **načelno** pri OUZD-u niso zavarovani niti poljedelski delavci, niti rudarji, niti osobe državnih prometnih naprav, pač pa ostalo obrtno in industrijsko delavstvo.

Povprečne delavske mezde so izračunane za 28 kategorij. Znašajo pa, ako vračunamo vajence v Veliki Ljubljani Din 23.49, v okolici Din 22.77, ako odračunamo vajence pa znaša mezda v Veliki Ljubljani Din 25.57, v okolici pa Din 25.01.

Mezde delavcev, zaposlenih v Veliki Ljubljani, so v glavnem višje od mezd delavcev, ki so zaposleni v ljubljanski okolici. V posameznih industrijah so razlike izredno velike, n. pr. javni promet Din 41.34 napram Din 17.04, gradnja prevoznih sredstev Din 28.80 napram Din 16.80 itd. Izjemo tvorijo samo štiri industrije. Industrija papirja kaže razmerje med mestom in deželo Din 25.46 napram Din 36.40. Temu bodo vzrok mezdne razmere tovarn papirja v ljubljanski okolici. Pri ostalih treh industrijah so pa merodajne za obratno razmerje mezd plače uslužbencev, zaposlenih na račun bednostnega fonda pri centralah za proizvodno sil, pri gradnjah železnic itd. in pri občinskih obratih v Ljubljani.

Doma in po svetu

Panta Krekić umrl. Na kliniki v Zagrebu je preminul v 47. letu svoje starosti sodrug Panta Krekić, ki je dolgo vrsto let agilno sodeloval v delavskem pokretu. Delavsko gibanje v Sarajevu je v njem izgubilo agilnega svetovalca in funkcionarja. Pogreb dragega pokojnika se je vršil v sredo, dne 9. t. m. v Zagrebu ob veliki udeležbi delavstva. Pokojnika bo delavsko gibanje ohranilo v trajnem spominu.

Minister za telesno vzgojo ukinil komisarijate. Z odlokom od 5. t. m. je minister ukinil vse komisarijate, tako v nogometnem savezu kot v vseh podsavezih. Vse posle prevzamejo zopet stare uprave, izvoljene na občnih zborih. Savezna uprava ima nalog, da tekom 8 dni skliče redno skupščino saveza z dnevnim redom: Volitev upravnega odbora in nadzorstva.

Kaplan aretiran tudi **Lavina** **brat** **brat**. Iz Nove Cerkve pri Celju nam poročajo: Pred par tedni so se zglašili zvečer na stanovanju tuk. kaplana g. Š. detektivi iz Ljubljane, ki so izvršili hišno preiskavo. Kaplan Š. je takrat že spal in je prenočeval pri

njem tudi nek njegov znanec. Detektivi so obema, kaplanu in njegovemu gostu, **napovedali aretacijo** ter ju odvedli še isti večer proti Celju. Kaplan se še do danes ni vrnil v faro. Bil je znan kot izredno pobožen duhovnik in je že prej enkrat služboval kot kaplan v Novi Cerkvi. Ni pa bil na hrani pri dekanu, kot je to sicer navada po farah, ampak mu je vodila gospodinjstvo njegova sestra.

Mussolini je povabljen v Pariz. Italijanski ministrski predsednik oficijelno še ni prestopil italijanske meje. Sedaj ga je povabil francoski zunanji minister Laval v Pariz. Znano pa ni, kaj je Mussolini odgovoril. Malo je verjetno, da bi se Mussolini vabilu odzval, ker je tudi v Franciji jako mnogo italijanskih protifašistov, ki bi se eventualno poizkusili revanžirati za mnoge **preganjanja** fašističnega režima.

Neiskrenost? V Rimu so sklenili načelni sporazum. Ko vsebina tega sporazuma še niti znana ni, že svari Mussolini pred prevelikim optimizmom. Kaj pomeni tako svarilo, je težko uganiti. Verjetno pa je, da so o srednji Evropi tako malo sklenili,

Tone Maček:

130

Slučaj Kumberger

Kadar je bilo kako večje delo, ki je zahtevalo več združenih moči, so kmetje potom teh svojih puršev obvestili hrastniške fante, da so prišli na pomoč. Za te je bil to potem vedno poseben praznik. Prišla so tudi dekleta iz soseske in petja, šal in sme ha je bilo na pretek. Par ur so vzdržna in marljivo delali, ko pa je bilo delo opravljeno, se je skedenj ali izba pospravila, na mizo je prišla gnjat, potica in majolika in pričele so se razne igre, petje in ples.

Proti hiši so z glasnim ukanjem naznanjali svoj prihod. Kot odmev se je gori pri Svetem Marku odzvalo drugo ukanje neznanih vasovalcev.

»Ha, ste slišali! To so gotovo Trboveljčani. Najbrž so zvedeli o našem kožuhanju.«

»Fantje, če pridejo sem, pokažimo jim, kdo smo mi!«

rodila, da je bil pravi užitek slačiti debele in dolge stroke z gostimi vrstami zdravega, zajetnega zrnja. V Ravnah je zemlja kakor nalašč ustvarjena za turščico, prisojna lega in težka, ilovnata zemlja. V maju, ko so jo sadili, zrno za zrnem v dolge, ravne vrste, je pravočasno dež namočil in čez tri tedne so jo že lahko okopavali. K sreči tudi pozneje ni bilo prevelike suše. Na Anino je že bila v polnem cvetju in je vsa črno-listnata dvigala svoje goste, s cvetnim prahom posute metle proti nebu, da bi se lahko jezdec skril v nji.

Večina strokov je imela običajno rumeno zrnje. Bili pa so vmes tudi čisto beli stroki, ki dajejo posebno fino, belo moko. Mnogo je bilo tudi temnordečih, pa lisastih, na katerih so bila med čisto bela, pomešana čisto črna zrna. Vse te posebne barve in vrstne izrodke je gospodar ločil in polagal vsakega na poseben kup, da si ohrani za bodočo setev čisto seme.

(Dalje prihodnjič.)

da se Mussolini ni prav nič obvezal ter da svari pred optimizmom iz razloga, da se mu ne izneverita Avstrija in Madžarska, češ, da bi bil sporazum potrebna stvar.

Sovjetski konzulat v Rumuniji. Rusija imenuje za Rumunijo pet konzulatov, dočim je bil doslej konzulat samo v Bukarešti. Novi konzulati bodo v Jassyju, Kissinevu, Galatzu, Cernantiju in Cluju.

Ljubljana

I. (XXVII.) delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«. V soboto, dne 12. januarja 1935 bo v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani ob 20. uri otvoritveni delavski prosvetni večer »Svobode« in »Zarje«. Prvi v tej sezoni, 28. odkar se vrše prosvetni večeri. Spored je lep in bogat in se vstopnice že sedaj prodajajo v Strokovni komisiji. Nastopilo bo delavsko pevsko društvo »Solidarnost« iz Kamnika. Igrala bo godba »Zarja« in sicer godba na pihala in orkester. Pisatelj Angelo Cerkenik bo predaval o zanimivi temi. Nastopil bo govorniki zbor z Vukovo »Tam na voglu...«. Vmes bodo deklamacije, solospeli in solo z violino. — Na svidenje v soboto, dne 12. t. m. ob 20. uri!

Črna

Predavanje o Tivolski resoluciji se bo vršilo v nedeljo, 13. t. m. ob 9. uri v društvenih prostorih. Predaval bo S. Petecan iz Maribora, ki je pred 25. leti prisostvoval tej zgodovinski socialistični konferenci v Tivoliju. Opozorjamo vse delavstvo na to važno predavanje z željo, da se ga polnoštevilno udeležijo!

Tragedija ob meji. Pri posestniku Kordežu blizu državne meje je služil sin starega rudarja Rudolf Biderman. Običaj je, da gošpodar ob koncu leta povabi svojega posla na »likof«, ako želi, da bi posel ostal še nadalje pri njem v službi. Izostanek »likofa« je znak, da mora hlapec na Silvestrovo pobasati svoje stvari in oditi s trebuhom za kruhom. Tako se je zgodilo tudi Bidermanu. Obupan vsled tega, je v duševni potrtosti šel prostovoljno v smrt. Rajši kot da bi padel svojemu ubogemu očetu v breme in bil izročen bedi ter pomanjkanju, je zgrabil posestnikovo puško in se ustrelil. Pokojnik bi bil moral iti šele letošnje leto vojaške službe. — Take in podobne tragedije v naših krajih bi kaj lahko izostale, ako bi obveljalo, da morajo dobiti službo pri rudniku predvsem sinovi rudarjev. Nikakor ni prav, da se sprejemajo v službo ljudje, ki z rudarstvom niso zrasi in pridejo kdo ve odkod, večkrat po posredovanju plavil. Obupancev je vedno več. Znan je slučaj, da je šel v vodo rudarski sin iz Podpece, ki ni mogel dobiti dela. Le slučaj je hotel, da so ga ljudje rešili. O razmerah v dolini pod Peco ne bomo več molčali, saj jih tragični dogodki že itak sami razkrivajo.

Ribnica na Pohorju

Gradnja ceste k Senjorjevemu domu. Iz bednostnega fonda se gradi cesta na vrh Pohorja k Senjorjevemu domu. Izvedbo dela je prevzel poseben odbor, o katerem pa ne vemo, kdo ga je postavil, ali sresko načelstvo, ali banovina. Zanimivo pa je, da ta odbor oddaja delo na sektorjih posameznim delavcem kot samostojnim podjetnikom. Za nas bi bilo bolj razumljivo, da bi banovina potom sreskega načelstva nakazala denar za napravo ceste občini, vodstvo del bi pa prevzel občinski cestni odbor oz. od občinskega odbora izvoljeni organ. Saj bo potem, ko bo cesta dogotovljena, morala isto itak prevzeti občina v svojo oskrbo.

Pri volitvah v davčno komisijo je bil zadnjič izvoljen velepodjetnik, namestu obrtnika. Prihodnjič bo treba nekoliko bolj paziti, da bodo na taka mesta izvoljeni predvsem zastopniki delavstva in obrtništva, ki je vsekakor številnejše zastopano v občini kot pa velepodjetniki.

V granitolomih se sedaj zopet dela. Lenarčič zaposluje okroglo 90. Res okroglo 120 delavcev. — Zanimati pa se bo treba za to, kako je urejeno radi delovnega časa, zlasti v kovačiji. Delovni čas sme znašati dnevno osem ur, ob nedeljah pa mora počivati vsako delo. — Zasluzek je mizeren. Akordno delo ne donaja več kot Din 20 dnevno. Organizacija bo tukaj kljub temu, ali je komu ljubo ali ne, napravila svoje. Delavci, oklenite se je!

Premestitev obrata. Granitolom, katerega solastnik je tudi g. Zapečnik, je premestil svoj sedež z Ribnice v občino Podvelko, kjer je g. Zapečnik podžupan. To je zanj gotovo bolj prikladno. Za Ribnico pa seveda stvar ni tako enostavna, kajti kamnolom plačuje sedaj samo okroglo Din 500 občinske doklade, vse ostale davke pa dobi sosednja občina. Ribniška občina sme samo skrbeti za delavce, ki jih od časa do časa podjetje odpusti, davčnih dobrot pa ni deležna nikoli. Se huiše bo, kadar bo morala občina skrbeti tudi za onemoglo delavce tega kamnoloma. Skrajni čas je, da bi se spremenil zakon glede plačevanja direktnih davkov in sicer v tem smislu, da bi podjetja plačevala doklade v kraju, kjer izvršujejo obrat, ne pa tam, kjer imajo ev. svoj sedež.

Za šolske otroke revnih pohorskih baltarjev, ki hodijo po par ur daleč v šolo, bo treba poskrbeti, da bodo dobivali zlasti v zimskem času, pa tudi sicer primerno hrano v šoli. Res je, da so kmečki otroci vajeni pomanjkanja in marsikaj lažje prenesejo kot mestni otroci, toda to pomanjkanje se je na kmetih zadnja leta silno stopnjevalo, zato ne bo odveč, ako bodo občina in z njo vred vsi faktorji posvetili temu vprašanju posebno pozornost.

Maribor

Vprašanje kolektivne pogodbe

Pod tem naslovom je bil v »Slovenec« z dne 8. januarja t. l. naši javnosti serviran članek, v katerem člankar ugotavlja, da je mariborska Strokovna komisija predložila Upravi Mestnih podjetij osnutek kolektivne pogodbe za urejevanje delovnega razmerja med Mestnimi podjetji in delavstvom istih. Člankar postavlja zanimiva vprašanja: kdo je prav za prav upravičen reprezentirati mestne delavce ter vlagati kolektivne pogodbe? Ali delavske organizacije? Če one, potem pridejo v poštev vse tri! Ali morda obratni zaupniki? Potem zopet le zaupniki vseh treh pravcev! Ali morda celo Delavska zbornica? — Člankar se tudi boji, da bi si Strokovna komisija lastila vse zasluge za slučaj, da bo pogodba sprejeta, čeprav v resnici nima prav nobenih zaslug, da se je začelo to vprašanje traktirati. — Gospodu člankarju, kateremu seveda odrekamo poznavanje zakona o zaščiti delavcev kakor tudi poznavanje resničnega položaja mestnih delavcev v pogledu njih pripadnosti k poedinim strokovnim organizacijam, in širši javnosti naj služi v informaciji to-le: Strokovna komisija ni nikoli vložila nobenega osnutka kolektivne pogodbe, pač pa Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, ki je za to upravičena ter ima po obrtnem zakonu tozadevno legitimacijo. Res pa je, da

se nahaja omenjena organizacija v sklopu Strokovne komisije. Iz obrtnega zakona, § 209, 1 in 2, je namreč jasno razvidno, da spada vlaganje kolektivnih pogodb edinole v kompetenco neprisiljenih strokovnih organizacij. Torej niti Strokovna komisija, niti obratni zaupniki niti Delavska zbornica niso za to upravičeni. Da pa je Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije vložila osnutek za novo kolektivno pogodbo, je bila za to ne samo upravičena, temveč tudi obligirana po veliki večini mestnih delavcev, ki se nahajajo 95 odstotkov v njenem taboru. Ona je bila tudi tista, ki se je tekom vseh zadnjih let pridno zavzemala za dobrobit mestnih delavcev ter tudi aktivno sodelovala pri sestavljanju »Splošnih določil za urejevanje delovnega razmerja« v letu 1928. — Ne more torej biti govora o kakem poznejšem hvalisanju, ker delovanje za izboljšanje položaja delavcev ni samo namen, temveč tudi dolžnost Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije. — Ako je člankarju kaj do socialnega položaja mestnih delavcev, potem bi bilo priporočljivo, da čimprej vpliva na vse merodajne faktorje v tem pravcu, da se o novi kolektivni pogodbi čimprej razpravlja ter isto podpisuje. Pisanje člankov brez realnih podlag pa naj v bodoče opusti!

Januarja 1935. Rentnina se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani zemljarini, zgradarini, pridobitni, družbenemu niti uslužbenškemu davku. Za take dohodke je smatrati zlasti tudi: Zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki iz imovine in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku, n. pr. zakupnina za tovarniški inventar, zakupnina za kopalisko, gostilniško, trgovsko opremo, zakupnina za dovoljenje nalepljati plakate, za dovoljenje poti preko tuje posestva in slično. Zakupnine za zemljišča, ako presegajo katasterski čisti donos.

Tragična smrt mlade žene. Pri Sv. Kungoti v Slov. gor. je že dalje časa bolehal na padavici mlada kmetica Marija Špan. Minuli ponedeljek je ubožica prišla pri zajemanju vode zopet padavica. Padla je tako nesrečno v obrazov v neko sicer plitvo mlako in se v vodi zadušila.

Mariborsko gledališče. Sobota, dne 12. t. m. ob 20. uri: »Vijolica z Montmartra«. Gostovanje Erike Družovičeve. Prvič. Red D. — Nedelja, 13. t. m. ob 15. uri: »Gugalnica«. Globoko znižane cene. Od Din 15.— do Din 2.—. — Ob 20. uri: »Vijolica z Montmartra«. Gostovanje ge. Erike Družovičeve.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celje

»Delavska politika« se dobi v trafiki v Vodnikovih ulici, poleg Šauca.

Zaključek plesnih vaj s čajanko priredi »Svoboda« Celje v nedeljo, dne 13. t. m. Pridite vsi v večjem številu. Začetek že ob pol 8. uri zvečer, konec ob 1. uri ponoči.

Hrastnik

Ob zaključku leta običajno polagajo ljudje račune in sestavljajo bilanco, da zamorejo v novem letu usmeriti svoje delovanje tako, da bo rodilo sadove. Kapitalisti tega ne delajo samo zato, da bi videli svoje delovanje, marveč radi dobička, da si ga zamorejo delničarji lepo razdeliti. Ob tej priliki gospodje pridobitniki navadno tudi napravijo načrt, kako bi v novem letu povečali svoj dobiček. Po njihovem mnenju je mogoče to doseči predvsem z znižanjem delavskih mezd. — Delavstvo pa, kadar sestavlja svojo bilanco, ne terejo skrb, kako bo razdelilo dobiček, saj zasluzek ni zadovoljil niti za skromno preživljanje! Hrastiško delavstvo je moralo biti ves čas budno na straži, da ni v minulem letu zgubilo poslednjega, kar mu je še ostalo. Pregledali smo zato predvsem naše vrste, da ugotovimo, če smo sposobni za nove boje. Ugotovili smo, da so se vkljub vsem težavam naše vrste ojačile, tako v strokovni organizaciji, »Svobodni«, »Cankarjevi družbi« in kar je najbolj razveseljivo, da se je pri nas »Delavska Politika« za 100 odst. bolj razširila. V naših vrstah stoji mnogo mladih bojnikov, ki so naš up in nada. Opaziti je, da prihaja med naše delavstvo zopet samozavest in vera v svojo moč. Tako je prav. Po tej poti naprej s trdnim sklepom, nikoli več nazaj. — Delavec.

V izobrazbi je moč! Dokaj izobraževalnega dela vršita v naši dolini obe Svobodni, bodisi s predavanji, dramatik, petjem itd. Z velikim veseljem poročamo, da se pri nas pravkar vrši **zaupniški tečaj**, ki nam ga je priredila II. rudarska skupina. Snov je razdeljena v dva dela:

a) Kaj je delavski zaupnik; dolžnosti delavskega zaupnika; pravice delavskega zaupnika, socialno zavarovanje delavcev, socialna zaščita delavcev in delavske ustanove. b) Praktična navodila za pisanje prošni, vlog, pritožb in pism na podjetja, ustanove in urade. Tečaj je bil odprt 2. januarja t. l. v dvorani Delavskega doma in bo trajal do približno 18. t. m., vsak dan od 16. do 18. ure. Vodi ga načelnik II. rudarske skupine s. **Pliberšek**, kateremu gre polno priznanje in zahvala za njegova že dosedaj bogato izvedena predavanja pa tudi za požrtvovalnost in trud, ker prihaja vsak dan peš iz Trbovelj v Hrastnik in nazaj.

Vsak udeleženec predavanja je prejel po en zvezek in svinčnik, da si sproti beleži najvažnejše podatke. Obiskovalcev je nad 100. Predvsem se udeležujejo tečaja vsi zaupniki II. rudarske skupine, Bratovske skladišnice, funkcionarji in člani raznih delavskih organizacij iz steklarne, kemične tovarne in ostalih delavci. V tečaju vlada krasna disciplina, red in točnost, tako, da že danes lahko trdimo, da bo tečaj z lepim uspehom zaključen, da bo popolnoma dosegel svoj namen, ker nudi mnogo strokovno poučnega in koristnega za vsakodnevno življenje delavca, koristi od tečaja ne bodo imeli le obiskovalci tečaja, ampak celokupno delavstvo naše doline!

Našim naročnikom sporočamo, da pobirajo naročnino za naš list s. **Beuti F.** (za steklarne), s. **Oberčalk Ivan** (za kemično tovarno), s. **Abram Štanko** pa v Savski ulici. — Prosimo vse naročnike, da se obračajo v zadevi naročnine na omenjene tri sodruge. **Posnemajte!** Za tiskovni sklad so darovali s. **Beuti Fr.** iz Hrastnika Din 20.— in s. **Götz Karl** Din 10.—. Iskrena hvala.

Lesce

Seznam prireditve leščanske »Svobode« za jesensko-zimski čas v l. 1934-35. 9. 12. 1934 ob 7. uri zvečer »Severna Amerika« (predaval je s. Janko Torkar iz Lesca). 23. 12. 1934 ob 7. uri zvečer »Japonska« (predaval je s. Janko Torkar). 6. 1. 1935 ob 3. uri popoldne predavanje o temi Postanek in razvoj fašizma predaval je profesor s. Bogo Teply iz Maribora. 20. 1. 1935 predavanje o temi »Stanovska država«, predaval bo s. Angelo Cerkenik iz Ljubljane. 27. 1. 1935 Dram. uprizoritev »Razkrinkana morala« ob 7. uri zvečer v dvorani osnovne šole v Lescah. 3. 2. 1935 ob 7. uri zvečer skioptično predavanje (zemljepisno) o Črni zapadni Afriki. Predava s. Janko Torkar, akademik iz Lesca pri Bledu. 17. 2. 1935 ob 3. uri popoldne predavanje o temi »Delovno pravo«, predava s. dr. Celestin Jelenec iz Ljubljane. 3. 3. 1935 ob 7. uri zvečer skioptično predavanje (tehnika) »Oceanski parnik«, predava s. Janko Torkar, akademik. 17. 3. 1935 ob 7. uri zvečer skioptično predavanje (tehnika) »Kako je nastal stroj«, predava Janko Torkar. 31. 3. 1935 ob 7. uri zvečer skioptično predavanje (zemljepisno) »Potovanje po Palestini«, predava s. Janko Torkar, akad. 14. 4. 1935 ob 7. uri zvečer skioptično predavanje (kultura) »Od govorečega kamna do potujoče knjige«, predava s. Janko Torkar, akademik.

Kino Radio predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. in 5. uri pop.) nacionalno zgodovinski film »Balkanska vojna« po originalnih posnetkih. Kot dodatek poleg dveh zvočnih prediger še nov film o pogrebnih svečanostih. Sledi veleopereta: »V dvojce je lepše«.

Šoštanj

Za naše delavsko časopisje!

Delavski časopis je kaziopot in duševna hrana vsakega delavca. Kamor prihaja delavski časopis, tam vlada tudi zavednost. Delavski časopis se bori za delavske pravice in razkrinkava vsako proti delavstvu naperjeno akcijo. Če pogledamo meščansko časopisje, vidimo veliko razliko. Meščansko časopisje je obsežno, ker ga podpira kapital in je radi tega tudi temu primerno urejevano. Nasprotno pa je delavski list manjši, vse pa, kar je v njem, je v korist delavca.

Da bomo koristili sebi, moramo vzeti v roke močno železno metlo in očistiti vse, kar je nam nasprotno. Očistiti moramo predvsem naše domove kapitalističnega tiska in povsod naj pride namestu njega delavski list. Pa ne samo naše domove, tudi tam, kamor zahajamo, kjer kupujemo, naj si bo to gostilna ali trgovina, povsod tam obrnimo hrbet, kjer ne vidimo našega prijatelja, našega zagovornika, delavskega lista. Predvsem pa je potrebno, da pred svojo hišo temeljito pometemo. Žalostno je, da se ne najde delavski časopis niti v vseh delavskih domovih, kjer se zbira delavstvo. Tu moramo pa že izrazito povedati, kaj hočemo.

Ko bo šoštansko delavstvo zrelo, bo marsikaj drugače kakor je sedaj. Doglek pa bo delavstvo poslušalo in čitalo liste, kateri niso njemu v prid, ni mogoče misliti, da se bo kaj izboljšalo. Zato sodrugi in sodružice, na plan! januar je mesec, v katerem gremo na delo za naš spas. Vsako hišo, povsod, kamor pridemo, kjer kupujemo, naj si bo dom, gostilna ali trgovina, povsod zahtevamo naš delavski list. Kjer pa ne marajo tega, ne marajo tudi nas, ampak samo naš denar. Mi bomo hodili samo tja, kjer je naš prijatelj, naš list »Delavec« ali »Delavska politika«. V zavednosti je moč u.

Delavsko gibanje že dalje časa ni imelo nobene prodorne sile. Ali kolo časa se vrtilo, razmere preobrazujejo ljudi. Tako nas uči zgodovina. Tudi šoštansko delavstvo je spoznalo, da mora biti samo kovač svoje sreče in branitelj svojih borihih pravic. Ustanovilo si je močno strokovno organizacijo. Nekaj čakovcev je še ob strani, ki pa ničesar ne pomenijo. Težke naloge čakajo naše funkcionarje, treba bo marsikaj popraviti, kar smo zamudili. Seveda, tu ne sme članstvo stati ob strani, treba je složnosti, ni zadosti, da plačujejo samo članarino, s tem se ni doseženo nič, član delavske organizacije mora biti discipliniran, nikdar ne sme stati ob strani, kadar gre za delavske pravice. Mi vsi smo moč, eden sam je nič!

Naša zadruga. Pionirji delavskega združnega gibanja v Šoštanju so po izločitvi iz Konzumnega društva za Slovenijo v Ljubljani l. 1933 ustanovili Konzumno društvo za Šoštanj in okolico. Novo ustanovljena zadruga se je morala že od vsega početka boriti z raznimi težkočami. Pomanjkanje združnega duha in solidarnosti med delavstvo pa predstavlja eno izmed največjih težkoč. Ne zamerimo privatnim trgovcem, ako so proti delavski konzumni zadrugi, saj je to popolnoma naravno. Obžalovati pa moramo tiste delavce, ki svoje zadruge ne samo, da je ne podpirajo, ampak ji skušajo tudi škodovati. (Konzumno društvo za Slovenijo v Ljubljani terja sedaj deleže in pa dolg. Na blagu dolgujejo člani samo 2,5 milijona dinarjev! In je to tudi precej pripomoglo k temu, da je zadruga prišla v težaven položaj. Čeprav nimamo z bivšim Kodesom niti najmanjših stikov, pa vendar nekateri v zvezi s Kodesom ustvarjajo nerazpoloženje tudi proti lastni zadrugi.) Načelstvo Konzumnega društva za Šoštanj in okolico smatra za svojo dolžnost, da objasni vsemu zavednemu delavstvu in ostalemu prebivalstvu, da naša zadruga posluje popolnoma samostojno. Načelstvo sestoji iz samih tovarniških delavcev. Mi ne silimo nikogar, da bi moral pristopiti k naši zadrugi. Mi pa, ki kupujemo in smo člani naše zadruge, smo ponosni, ker smo zmorni misliti in ustvarjati nekaj več nego samo robotati!

Studenci pri Mariboru

»Ljudska univerza« v Studencih bo priredila tekom januarja in februarja ciklus juridčnih predavanj o zakonih, ki so za vsakdanje življenje posebno važni. Obravnavalo se bo v 10 predavanjih osebno, rodbinsko, dedno, stvarno in delovno pravo, kolikor posega globoko v današnje razmere širših slojev našega ljudstva. — Predavanja se bodo vršila vsak četrtek ob 7. uri zvečer v dvorani g. Špureja.

Ženski pokret

Občni zbor podružnice Zveze delavskih žen in deklet v Mariboru. V četrtek, dne 10. t. m. je obdržala mariborska podružnica Zveze delavskih žen in deklet svoj prvi redni letni občni zbor, ki se je vršil v dvorani Delavske zbornice. Občni zbor je otvorila in vodila predsednica s. **Krištofova**, ki je podala lepo poročilo o delovanju podružnice v minullem letu. Naštela je več vzrokov, ki so ovirali razvoj podružnice. Sledila so poročila tajnice, blagajničarke in nadzorstva. Pri volitvah novega odbora je bil izpolnjen dosedanj odbor. Ko so bile določene smernice bodočega dela, je predsednica pozvala vse članice, da se pridno udeležujejo v tej potrebni organizaciji in s tem pripomorejo do čim lepšega uspeha in zaključila občni zbor.

Socialisti centralne Evrope in revizija mirovnihi pogodb

Kako presoja angleška korespondenca »The Central European Observer« stališče socialističnih strank v Evropi v vprašanju revizije mirovnihi pogodb

(Konec.)

V govoru (razširjenem po radiu) na dan čehoslovaške neodvisnosti 28. oktobra 1934, je predsednik socialno demokratične stranke, poslanec A. Hampl, prejšnji član vlade, izjavil: »Delavni sloji zavračajo vsak teritorialni revizionizem, ker so sigurni, da bo vsaka politična revizija sedanjega zemljevida Evrope pomenila vojno v Evropi in bi zanetila želje po restavraciji predvojnih Hohenzollercev in Habsburžanov. Delavno ljudstvo stoji v principu za ligo narodov, ki je organizirala države, zasiguravajoč jim mir in socialni napredek.«

Nemška socialno-demokratična stranka v Čehoslovaški republikli je tudi protirevizionistična, kar je razvidno iz dejstva, da je ta stranka — kot obe že omenjeni stranki — v vladi in odobravlja v principu in v parlamentarni proceduri zunanjo politiko dr. Beneša. Mi lahko dodamo, da se je zvestoba teh strank do čehoslovaške republikli in demokratičnega reda v centralni Evropi še stopnjevana z nastopom diktature v Nemčiji in zatiranja delavskega gibanja v Avstriji. Ako pripomnimo, da so vse tri velike socialistične stranke, ki predstavljajo skupaj eno tretjino čehoslovaškega parlamenta, vladne stranke, potem z lahkoto pojmuemo pravo vlogo njihovega popolnoma protirevizionističnega stališča. K tem strankam spadajo tudi madžarski in poljski socialno-demokratični delavci v republikli, ki so tesno navezani na čehoslovaške socialne demokrate, saj je poljski poslanec, izvoljen od delavcev poljske narodnostne manjšine, častni član poslanskega kluba čehoslovaških socialnih demokratov.

Na Madžarskem je socialistično gibanje reprezentirano po madžarskih socialnih demokratih, ki imajo 14 članov v madžarski poslanski zbornici. Ta stranka se je izjavila sama za revizijsko, ali revizijsko, ki jo ona želi, naj bi se dosegla z mirnim, demokratičnim dogovorom. Zavrača restavracijo Habsburžanov in madžarski legitimizem, izjavlja se pa v prid sodelovanja in prijateljskih odnosov Madžarske z državami Male antante. Organ te stranke »Nepszava« je nedavno pisal: »Pred 15 leti smo mi rekli, da Madžarska v njenem lastnem interesu more zasledovati le eno zunanjo politiko v Podonavju, politiko, ki bi blagodejno vplivala na manjšinske probleme, torej: zblizanje s sosednjimi državami in ohranitev prijateljstva z vesilami, ki kontrolirajo usodo Evrope. Doba je pokazala upravičenost našega mnenja glede zunanje politike. In v tem času ni druge poti, ki bi obvarovala Madžarsko pred osamljenjem in neprijetnimi presenečenji, ker le ta politika more izboljšati položaj madžarskih manjšin.«

V Jugoslaviji ni svobodnih političnih strank (ampak so zakonito vezane). Oživiljenje aktivnosti jugoslovanske socialistične stranke se čisto pretresa, ker je bila edina stranka v državi, ki je bila organizirana na principu enotnosti cele države in ne le plemenskega regionalizma. To dejstvo dokazuje, da ravno v Jugoslaviji ne more biti niti govora o kakih revizionističnih tendencah socialističnega gibanja.

Socialistična stranka na Poljskem spada k dobro znani domači opoziciji, ki samo ob sebi umevno, zavrača vsako teritorialno revizijo in vsako politiko, ki teži za upostavljanjem predvojnega stanja. Seveda se stranka upira sama kar najodločnejše vsakemu direktnemu podpiranju centralnoevropske revizionistične politike, zlasti takemu, ki jo uganja madžarska revizionistična propaganda pod geslom skupne meje med Madžarsko in Poljsko. Vodilni dnevnik te stranke »Robotnik« je ostro kritiziral obisk madžarskega ministrskega predsednika g. Gömbösa v Varšavi. S povdankom se izjavlja proti temu, da bi se Poljska pustila pritegniti v vrsto revizionističnega bloka. Mala antanta — povdarja »Robotnik« — je sedaj edina, ki podpira mir v centralni Evropi. Kdorkoli je v opoziciji proti Mali antanti in Franciji, ta seka zadnjo vejo evropskega miru.

Z ozirom na svetovno — in tudi centralnoevropsko — socialistično gibanje bi bilo napačno domnevati, da ta faktor stoji na strani revizije mirovnihi pogodb, ali da simpatizira s tako politiko. Ta domneva rezultira iz okoliščin, da je imel v centralni Evropi nemški socializem vedno vpliv in da se je zato vedno domnevalo, da stoji na stališču revizionizma. Seveda je prirodni vpliv ožjega narodnega interesa različno vplival na to vprašanje iz vidika posameznih centralnoevropskih socialističnih strank. Revizionistično geslo je dobilo združeno podlago v elementih, ki podpirajo restavracijo, kar pa za vse socialistice v principu enostavno pomeni nesprejemljivo reakcijo. Končno silijo mirovni ideali svetovnega socializma, oslanjajoči se na demokratične dogovore med narodi in na demokratičnost Društva narodov in njegovo socialno oporo Mednarodnega urada dela, delavsko gibanje k moralnemu zblizanju z novim povojnim evropskim sistemom.

Revizija je postala program in zadeva antidemokratičnih in antidelavskih diktatorjev

in to dejstvo je bilo odločilno za antirevizionistično zadržanje centralnoevropskega delavskega gibanja.

Iz angleščine prevedel: Joško Varacha.

Književnost

Nekaj besed, da se spoznamo!

»Slovenec« od 8. januarja 1935 je priobčil v svojem kulturnem obzorniku beležko o »Polomu« Toneta Čufarja, ki jo tukaj ponatiskujemo v celoti. Povdarjam, da tega Čufarjevega »Poloma« ne ponatiskujemo zato, da bi se z njimi bavili bodisi s katerekoli strani, ker je itak sam že preveč polomljen. Vprašati hočemo samo s tem našo delavsko javnost, če je delavskemu pokretu v korist takšno pljuvanje na organizacije in na delavske zastopnike, ki so jih zopet izvolile delavske organizacije.

Pa čitajte, kako je zapisal »Slovenec«:

Tone Čufar: Polom
(Drama v treh dejanjih.)

Marksistična založba »Ekonomska enota« je v prvem zvezku svoje »leposlovne biblioteke« izdala dramo »Polom« znanega delavca-pisatelja Čufarja. Drama je zasnovana na znanem nasprotju dveh svetov: delodajalci so vsi debeli in še pijanci, ki ljubimkajo s svojimi tajnicami, istočasno pa drugi — v tem slučaju delavski zastopnik — z njihovimi ženami, dočim delavci stradajo in se bore za bori kruhek. Čeprav je to nasprotje jasno podčrtano, vendar tvori srž igre, nemoralnost in meščanska usmerjenost delavskih zastopnikov — lahko si mislimo — socialno-demokratiških delavskih organizacijskih central, ki samo mešetarijo, in delajo v dobro podjetij, od katerih so podkupljeni, ne pa v dobrobit članstva. (Podčrtal jaz.)

Dejanje se razvija samo v tej smeri, da se iztisne posrednik in da si v končni sceni stopita v jasno nasprotje z licem proti licu odločno oba razreda: podjetnik in delavec. »In s tem je treba računati.« — Če tako razumemo dramo, ni naslov »Polom« niti opravičen, niti točen. V celoti je drama le zasutek problema, katerega bi umetnik — kova Galswortha (Borba) — mogel obdelati v veličastni podobi. Tako pa se pisatelj izgublja v naturalističnih potankostih in v spretnih debatah: zna sicer rabiti dialog in večje zbirati prizore, tako, da nazunaj zadeva res izgleda kot drama, ker se nekaj pred našimi očmi premika, ne zna pa prikazati notranjega dejanja, ki bi nas držalo za srce. Zato se tudi na samem koncu ničesar ne zgodi, ki bi predručilo človeka in njegovo razmerje do sveta. Odletel je Rojnik: oba svetova pa ostaneta, kot sta bila, ni važno, na kaki moralni višini, glavno je: medsebojno borbeno razpoloženje. Glavna napaka te igre je njena — epičnost. Včasih naletimo sicer na prvine, ki bi povzročili dramske zaplete, pa prej kot bi se pokazale v boju, razblinijo v epskem prizoru. In še nekaj je, kar nas odbija: pogrešamo, kar

je v vsaki drami nujno — borbo za novi etos. V tej drami ni duhovnih problemov. Ostane na nižini primitivnih materialističnih vprašani. Delo ima vrednost — dramskega lit. podlistka z ostjo proti kapitalizmu in — socialno-demokratiškim organizacijam. Čudim se, da so ga prav te izdale. (Podčrtal jaz.) In tudi jaz se čudim. Ali pa ima družba, ki je to izdala pri tem tudi svoj poseben namen? Tudi to treba vedeti. A. Z.—ko.

Načrt Zedinjenih držav

Petindvajsetletni gospodarski program

Pomožni urad v Washingtonu, ki ima nalogo, da podpira predsednika Roosevelta v gospodarskih reformah, je, kakor poroča ameriški tisk, predsedniku predložil načrt za dobo petindvajsetih let za javna dela v znesku 105 milijard dolarjev (okoli 5000 milijard dinarjev; to je vsako leto 200 milijard Din). Odobritev načrta je odvisna: 1. da ga predsednik odobri v celoti ali deloma; 2. da ga sprejme parlament (kongres) in 3. pravi način financiranja.

Izdatki v gotovini se naj uporabljajo na štiri načine. Načrti odbora, čegar predsednik je minister notranjih zadev in v katerem je še pet članov vlade, se tičejo vode, mineralnega bogastva (rude) in organizacije. V načrtu med drugim odbor predlaga: Vsako leto se mora pustiti izkoriščanje okoli osem milijonov jutrov zemlje, na kateri je razmeroma slab pridelek. Nova poljska področja se morajo obdelati. Nad pašniki je izvesti državno kontrolo. Pdržaviti je treba več gozdov in osnovati nacionalnih parkov. Vodne sile je treba intenzivneje izkoriščati. Preprečevati je treba nevarnost poplave. Izkoriščanje tal mora priti pod državno kontrolo.

Končno je treba ustanoviti stalne urade za javna dela, za zemljo, za vodo in za rudniško blago.

Ameriški listi upajo, da načrt priinese Ameriki blagostanje.

SPORTNA RUBRIKA

Otvorjamo sportno rubriko. Tekom leta 1934 smo dobili večkrat zlasti iz delavskih sportnih centrov opozorila, zakaj »Delavska politika« ne objavlja vsaj važnejših sportnih dogodkov, ki bi zanimali zlasti delavske sportnike. Kljub težkim razmeram je delavski sport tekom zadnjih let izredno napredoval in ni ga večjeje industrijskega kraja, kjer ne bi delavci ustanovili lastnih sportnih klubov ter začeli gojiti v prostem času lahkoatletiko, nogomet, težkoatletiko ter zimski sport. — Da ugodimo želji, ki nam je bila iz več krajev sporočena, bomo v letu 1935 imeli stalno »Sportno rubriko«. V tej sportni rubriki bomo ob sredah objavljali najvažnejše sportne dogodke pretekle nedelje doma in tudi po svetu, nadalje bo v tej številki tudi prostor za krajše klubske novice (sklicanje sestankov, občinih zborov itd.), v sobotni številki pa bomo na kratko opozorili na prireditve prihodnje nedelje. — Delavske klube opozarjamo, da morajo kratke novice za številko od srede poslati najkasneje do ponedeljka, za soboto pa najkasneje do četrta, na naslov: »Delavska politika«, Maribor, Ruška cesta 5. Uredništvo.

Nogomet v letu 1934. Bilanca nogometnega sporta za leto 1934 je kaj borna in ne zaznamuje nikakega napredka, marveč nazadovanje. V glavnih instancah nogometnega saveza je bilo leto 1934 v znamenju boja med posameznimi beograjskimi vodilnimi klubi (BSK : Jugoslavija), kar je imelo za posledico demisijsko odbora JNS-a, imenovanje komisarijata, pritožbe proti imenovanju na Državni svet in s tem v zvezi seveda popoln zastoj v državnem prvenstvu, ki se letošnje leto sploh ni moglo odigrati. Po zadnjih demisijskih v JNS-u je bivši minister za telesno vzgojo imenoval nov odbor iz predstavnikov nekdanje manjšine. Ta odbor je razpustil tudi uprave vseh podsavezov in imenoval komisarijate. Proti komisarijatom pa so nastopili upravni odbori ter niso hoteli predati poslov komisarijatom. Novi minister za telesno vzgojo je sklical takoj konferenco obeh skupin: starih odborov ter bivše večine in komisarijatom ter manjšine ter je pričakovati, da bo na podlagi zaključkov te konference novi minister vzpostavil staro stanje in prejšnji na občnem zboru JNS-a izvoljeni odbor saveza ter ukinil komisarijate. (Kakor poročamo na drugem mestu, je tozadevni odlok ministrstva že izdan.) Izjavil pa je tudi, da so razmere v nogometnem sportu take, da je nujno potrebno s posebnim zakonom o sportu, ki se že izdeluje, zasigurati večji vpliv državnih oblasti na razmere v sportnih forumih. —

Upajmo, da se v letu 1935 ne bodo rodile nove »Urugvajske« in »Egiptovske« afere, ne novi komisarijati, marveč da se bo v letu 1935 omogočil reden razvoj nogometnega sporta s pravili, ki ne bodo favorizirali »bogatih« in zapostavljali »revnih«, ki naj bi služili le za glasovalni aparat. — Upajmo, da bo leto 1935 značilno zlasti za delavske sportne klube tudi v dravski banovini, da se tudi vsi delavski klubi naše banovine združijo v močno celoto z ostalimi delavskimi klubi — v delavsko sportno zvezo in da bodo delavski klubi, dokler se nahajajo še skupno z meščanskimi klubi, z enotnim nastopom na občinih zborih svojih forumov, dosegli one pozicije, ki jim gredo.

Podsavezna liga. Podsavezna liga sestoji iz 8 klubov ter je v letošnji sezoni kot novinec v tej ligi tudi delavski sportni klub »Svoboda« iz Maribora. V jesenski sezoni je bil ta klub dvojno prizadet, prvič kot novinec še ni bil vreden ostrih tekem s protivniki, med katerimi so posamezni že igrali kvalifikacijske tekme za državno ligo in bili večkratni podsavezni prvaki, drugič, ker je moral večino tekem odigrati na tujih igriščih.

Tabela podsavezne lige se glasi:

1. Ilirija	7	5	1	1	30:9	11
2. Čakovečki	7	4	3	0	21:8	11
3. Železničar	7	4	1	2	20:17	9
4. Rapid	7	4	0	3	20:10	8
5. Maribor	7	3	1	3	10:16	7
6. Celje	7	2	1	4	11:14	5
7. Svoboda	7	1	1	5	12:41	3
8. Hermes	7	1	0	6	12:21	2

Definitiven še ni rezultat Ilirija : Hermes (2 : 1), ker je bila tekma par minut pred koncem prekinjena, vendar se tudi pri podaljšku rezultata in s tem tabela najbrže ne bo spremenila.

(Dalje prihodnjici.)

Meh za smeh

Na pomoč!

S tretjega nadstropja vpilje nekdo: »Hišnik! Hišnik! Pridite hitro na pomoč! Moja tašca je pobesnela in hoče skočiti skozi okno iz tretjega nadstropja na ulico.«

»Saj me potem ne potrebujete! Kaj me sploh kličete?«

»Hitro pridite, vseeno! Okna ne moremo odpreti.«

Ne bojte se zime!

Dobro oblečen človek je zaščiteno proti mrazu. Naše nizke cene omogočajo vsakomur, da se dobro obleče.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNE.

TIVAR-obleke